

G. H. num. 45

1767 n.

19

100

SPECIMEN
CONTINENS
CAPVT IVRIS CONTROVERSVM
DE
CAVSARVM DECISIONIBVS
EX
ARGVMENTO LEGIS.

QVOD
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESSOR. IVR. NAT. ET GENT. PVBLIC. ORDIN.
ET SOCIETAT. LITER. DVISVVRG.
SOCIO
IN AVDITORIO PETRINO
DIE I. OCTOBR. ANNO MDCCCLXVII.
PVBLICE DEFENDET
CAROLVS CHRISTOPHORVS GOTTLIEB
HASSKERLL
NVMEVVRGENS.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

EXCERPTUM

OPUSCULI CONSPICILLI

CAUSARUM DECISIONIBUS

ARGUMENTO LEGIS

REVERENDISSIMO ORDINE

D. CHRISTIANO HUGO BRUNNING

PROFESSOR JURIS CIVILIS ET

ET SOCIETATIS

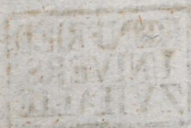
IN AUSTRIA PETRINO

IN AUSTRIA PETRINO

CAROLVS CHRISTOPHORVS GOTTLIB

HASSLER

LIBRARIUS

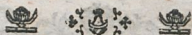

D E
CAVSARVM DECISIONIBVS
E X
ARGVMENTO LEGIS.

---

§. I.
Leges quidem ciuium subditorum actionibus
norma esse debent, at cum tanta humana-
rum actionum varietas, tantaque diuersitas
sit, vt liquido non possint antecedenter
definiri, nihil certius est, quam nullam adesse huma-
nam maiestatem, quae omnibus actionibus negotiisque
futuris certam normam praescribere possit. Sola di-
uina

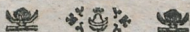

uina Maiestas ea est, quae per suam omniscientiam omnes hominum actiones praeuidere, quique hominum rationibus normam implantare potuit, quam si sequi volumus absque praeconceptis opinionibus, in omnibus humanis actionibus haudquaquam deerunt argumenta, ex quibus definire possumus, quae iustae, quae iniustae, quae demum indifferentes sunt. At hae plerumque indifferentes actiones nomothesia humanae, quae plerumque vtili magis ducitur, occasionem ferendi leges dederunt. Quapropter, quanta etiam sit legum copia, quantaque iurium volumina, tamen haud raro occurrunt arbitrariae indifferentesque actiones, quae ciuili lege cum definitae non sint, litibus causam praestant.

§. II.

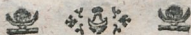
Haec ergo Legum indigentia causam simul dedit legum interpretationi, sicque studio iuris imo ipsi Ictorum et causarum Patronorum ordini, qui tunc, quae ex legum recta applicatione, extensione, restrictione, ipsarumque legum rationibus, quid faciendum petendum, intermittendum nonue praestandum sit, consulentibus exponere valent. Est grauissimum argumentum contra eos, qui omnem prope legum Iuriumque peritorum et Aduocatorum ordinem ex Republica eiiciendum putant. Concedam quidem, omnium ciuium officium esse, vt leges sciant, quo possint ad eas suas efformare actiones. Sed inde haud est, vt concludamus, etiam nos tuto hoc venerabili hominum ordine carere posse. Equidem animus non est,

est, eos defendere, qui themidi sacrae nomen dedere, sed indigni tanto beneficio, quales rabulae, calumniatores, praeuaricatores, et qui lucrum ex peruerendis ciuium causis praetextu sanctae iustitiae quaerunt, ad molam, pistrinum, imo ad laudumias damnandi. Hoc hominum genus sine summa calumnia atque iniuria sub venerabili titulo Iureconsultorum et Aduocatorum comprehendi nequit. Romani quondam leges suas habebant omnibus ciuibus notas suoque cuiusque suffragio perlatas, nec ignorare poterant formulas legitimas vel a Flauio vel ab Aelio promulgatas; neque tamen legum peritis tuto carere poterant, quippe leges scire et formulas, non absoluit omnem ciuilem scientiam, quid enim, si formula, si lex deficeret? Ais: maiores nostros legum peritis atque aduocatis caruisse, neque ob eam rem fuisse minus felices, maxime cum hos antiquitus odio persequerentur, quod patet ex historia cladis Varianae sub Augusto, qua occasione ad viperas referrent. Sed salua res est! Vix enim credibile, in comitatu Vari fuisse veros iustitiae antistites, potius rabulas, quorum damnanda recte memoria. Neque iurium patriorum interpretes maioribus defuisse probari potest, imo magis constat, in republica illa militari proceres morum suae gentis perfectam habuisse peritiam, vt secundum illorum argumenta decidere potuerint controuersias. Et, si aliquando cederem, non fuisse iis legum interpretes iustique custodes, qualis quoque eorum fuit iustitia, qui scimus lites caede et sanguine compositas fuisse. Sed redeo ad rem.

§. III.

Cum multa sunt themata, quae ipsis expressis legibus decisa non sunt, quoties in iis lis enata, defraudavit misera Iurisperitorum diligentia in eruendis argumentis atque rationibus, per quas lis decidi possit. In iis ergo mediis quibus utuntur ad lites decidendas, ubi scriptae leges deficiunt, haud raro ex *legum argumentis* decisiones petunt. Equidem fateor, si ab exemplis abstractione aliqua definitio, quid sit: *argumento legis decidere*, formanda, vix arbitror fieri posse, ut exinde recta notio deprehendatur. Obseruamus enim interdum sententiam aliquam adferri, eamque probari argumento capitibus alicuius iuris ciuilibus, quod si euoluas, nec rationem, nec materiam conuenientem themati controuerso inuenies. Exempla quaedam dabimus.

§. IV.

Quaestio enata est, an *laudemium* capiat *usufructuarius*. Concedit eidem MENCKEN in *Theoria et Prax. Pand. L. VII. Tit. 1. §. 8.* idque argumento *L. 59. §. 1. π. de usufruct.* Quo rectius decidatur lis, speciem facti dabimus. In testamento meo ita scripseram: *Proprietatem fundi mei Seiani do lego Caio, usufructum vero illius Sempronio.* Iam finge, esse quosdam agros laudemiales, quae partes sunt illius fundi, qui ab aliis iam possidentur, qui facta alienatione, domino fundi Seiani praestant laudemium. Me mortuo ex testamento Sempronius fundi usufructum, Caius proprietatem consequitur.

quitur. Quo factò vnus, qui laudemialem agrum possidet, eundem vendit, atque praestandum est eo vendito laudemium. Quaeritur: an vsufructuarius laudemium exigat, an proprietario soluendum? Ante omnia argumenta petere ex romana lege in Laudemii quaestione mihi valde paradoxon videtur. Scio quidem quinquagesimam illam Iustinianeam in emphyteutefcos alienatione per venditionem domino soluendam a quibusdam laudemium improba ratione vocari. Laudemium enim seu Lonegildum census est extraordinarius, qui pro locato dominio vel vt vocant vtili dominio domino directo a nouo possessore soluitur, cum quinquagesima contineat partem pretii domino directo, at a venditore soluendum. Facile inde summa differentia apparet, vt a quinquagesima ad laudemium argumentum haud quaquam ducatur. Praeterea Laudemium cum sit datio, quae causam habet locationem domini seu traditionem domini a domino directo seu inuestituram, in regula ad vsufructum fundi haud referri poterit, quippe vsufructuarius vtile sic dictum dominium fundi conferre nequit. Sed illius est, qui de dominio illius fundi laudemialis disponere potest, qui est proprietarius, cum vsufructuario tantum ius in fundo dominico competat. Quomodo ergo vsufructuario laudemium, cum inuestiendi ius non habeat, tribuamus argumento ducto ex PAVLO cit. l. qui scripserat: *Quicquid in fundo nascitur, vel quicquid inde percipitur, ad fructuarium pertinet, pensiones quoque agrorum, si ipsae quoque specialiter comprehensae sint.* Nunquam enim in fundo percipitur laudemium; datur enim propter inuestituram, sicque ob causam praestandam.

§. V.

Addimus aliud exemplum: Iuris est, vt usufructuarius proprietario cautionem constituat, partim se vsurum fructurum re usufructuaria vt bonum patrem familias, partim de re usufructuaria ipsa finito usufructu restituenda. Sed adsunt exceptiones, ex quibus interdum liberatur ab hac cautione praestanda usufructuarius, quali beneficio fruuntur ii, quibus ex lege usufructus debetur. Hanc immunitatem a cautione etiam tribuunt donatori rei, qui sibi in ea re donata usufructum reseruauit, quam opinionem praeter alios habet LAVTERBACH *ad Pand. L. VII. Tit. IX.* et LVDOVIC. *ad Pand. eod. Tit.*, prouocantes ad argumentum ductum ex *L. 62. π. de aeditit. edict.* Format hac lege MODESTINVS regulam: Edictum aedilium curulium non pertinere ad donationes, in quibus aedilibus nulla competeat Iurisdictio, et iam applicat ad ea, quae a donatore exigere non possunt, et ad quae contra tenentur. Sed in hac lege nullum plane argumentum de Cautione. Verba enim legis: *ne eo casu liberalitatis suae donator poenam patiatur*, non possunt extendi ad nostrum thema. In his enim verbis tantum continetur, non teneri donatorem ad meliorationis impendia, quia donatae rei qualitas promittenda non erat a donatore. Sed an poenam patitur is, qui alteri eam securitatem praestat, ad quam praestandam eum lex generalis obligat; id adfirmare non ausim. Accedit quod quae beneficia sunt immunitatis, vt reliqua, non admittunt extensionem. Sed semper stricte sunt interpretanda.

§. VI.

§. VI.

Poffemus, fi placeret fexcenta et amplius exempla addere legum applicatarum ad obuientia facta, in quibus ne quidem fimilitudo aliqua materiarum argumento effe poteft; Sed abftineo, cum Pragmaticorum libri atque fententiae fcateant exemplis caufarum improbe decifarum, ex argumento legis cuiusdam, vel non intellectae vel incongrue applicatae. Quare potius examinandum erit, qua via procedendum fit, fi legis argumento lis quaedam ob legis difpofitionem expreffam decidenda fit. Frufta enim effet, omnem ex legis argumento petitam decidendi rationem reprobare, cum utique ratione nitatur regula, quam adfert Corn. v. BYNKERSHOEK Praef. ad T. I. Obferu. Iur. Ciu. *Quia inquit, Maeuio aequum videtur, quod Titio iniquum, difsentientibus fuperuenit legis auctoritas: absque ea fi fit, tunc demum arbitrii partes erunt, tunc prudentiae, argumentis legita uti, et vel minimum fibi tribuere.*

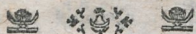
§. VII.

Ante ergo omnia, fi quod controuerfum thema adest, refpiciendum, an expreffa lex adfit, quae controuerfiam dirimat. Haec fi deficiat, vt faepe fit, primum refpiciendum ad thematis controuerfi genus, vt ante omnia conftituatur, ex quo iure petenda decifio. Concedo quidem, Romani Iuris thefauros receptos effe, fed receptos in fubfidium faluo iure patrio. Hinc prius videndum, an controuerfum thema ad genus ali-

B

quod

quod iurium pertineat, quod patriis moribus origines debet, quodue non tantum Romano iuri incognitum, verum interdum adeo contrarium. e. g. Si controuersum thema ad pacticiarum successorum iura pertineret. Haec successoria pacta non tantum ignorabant Romani, verum etiam reprobabant. Quis quaeso argumentum caperet ex fragmento Romani iuris ad quaestionem eiusmodi controuersam decidendam, cum illa iura adeo ciuilem obligationem negent. Porro si de Geradicis, Heergewetticis successoribus et causis lis sit lege indicienda, quis argumento ex legis Romanae capite eam decideret, cum suis germaniae moribus inuictae sint hae successiones iisque decisa.

§. VIII.

At vero, si vel thema controuersum ex eo iuris genere pendet, quod cum Romano iure receptum, dubium non est, ex peregrina etiam lege interdum argumentum peti posse, cuius ope expressa legis sanctione deficiente decidi possit controuersia, sed tunc varia opus est cautione, ne peruersa fiat ipsa argumentatio. Ante omnia respiciendum est ad legis, ex qua argumentum ducendum uidetur, verum sensum ope rectae et accuratae interpretationis. Haec vera interpretatio nos ducet ad speciem, ad quam legis caput referendum; exinde facile patebit dein, quae fuerit ratio opinionis in lege defensae. Haec exacte comparanda est cum thmate proposito, an ad illud ea applicari possit. Inde enata

enata est regula, *vbi eadem iuris ratio, ibidem eadem dispositio obtinere potest.*

§. IX.

Dein sedulo cauendum, ne quas caput aliquod romani iuris rationes generales vel regulas ponit, easdem tales habeamus, quas tanquam axiomata ad omnes omnino applicare queamus. Sunt equidem quaedam regulae ex principiis vniuersalibus depromptae, quae possunt quidem in iis speciebus, ad quas se referunt, recte applicari; quaedam et pleraeque regulae, quamuis videantur esse generales, tamen ad certa tantum themata applicabilia, ex quarum decisionibus Icti regulas formarunt tanquam decidendi causas. Hae ergo temere applicanda non sunt ad species de quibus earum inuentores non cogitarunt. Praeterea cum in diuersis iurium speciebus, diuersae valeant dispositiones, vt in *conditionibus* appositis *vel* contractibus *vel* vltimis voluntatibus, cauendum est, ne legem cuius dispositio ex aduersa aliqua specie desumpta ad aduersam aliquam speciem applicemus.

§. X.

Tandem maxime attentendum est, ne formae mutatae priscoe Romanae reipublicae obliuiscamur, quippe ex antiqua illa forma interdum leges explicandae applican-

candaeue. Sic qualis diuerſitas formae in iurisdictione, iudiciis, litium pertractatione, formulariis ſolennitatibus obſeruatur, ſi cum noſtris moribus comparatur. Quaefo quam abſurde applicemus multa, quae ex notionibus antiquae iurisdictionis, iudiciorum, proceſſu, formulis deſumpta leguntur in legibus. e. g. Si quae ſe ad extraordinariam iurisdictionem referunt, qualis deprehendebatur in tutoris datione, quae hodie notio vix in hac ſpecie ſuperest. Facile ergo patet, niſi haec probe obſeruata, an in iis thematibus, in quibus legis argumento pugnamus, mutata forma non obſtet, ne quaquam recte legis argumento controuerſiam decidi poſſe.

T A N T V M

ULB Halle
003 719 014

3

W78

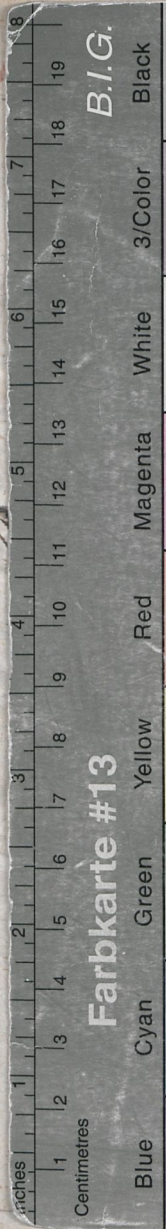

G. r. G. num. 45.

1767, 11.

C I M E N
 N T I N E N S
 C O N T R O V E R S V M
 D E
 D E C I S I O N I B V S
 E X
 I N T O L E G I S .

L V O D
 V M O R D I N I S G R A T I A
 E S I D E
 H E N R . B R E V N I N G
 E T G E N T . P U B L I C . O R D I N .
 L I T E R . D V I S E V R G .
 S O C I O
 O R I O P E T R I N O
 A N N O C I D I O C C L X V I I .
 E D E F E N D E T
 P H O P H O R V S G O T T L I E B
 K E R L L
 E V R G E N S .

P S I A E
 A L A N G E N H E M I A .

